

Editorial October Issue vol.1 | 2020

Archetype team - 01/01/1970

Με τη διάγνωση της αποτυχίας του μοντέρνου παραδείγματος, η κριτική και η θεωρία απομακρύνθηκαν από την ανάλυση της σχέσης μεταξύ της ιδεολογίας και της αρχιτεκτονικής και την κατανόηση της δεύτερης ως ένα εργαλείο είτε επιβολής είτε αντίθεσης στην ιδεολογική ηγεμονία. Ψήγματα τέτοιου λόγου εμφανίστηκαν μόνο σποραδικά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έως τη δεκαετία του 1960, όταν κατασκευάστηκε και παρουσιάστηκε πιο συστηματικά το επιχείρημα ενάντια στον μοντερνισμό. Στις ΗΠΑ, η κριτική κατά των κοινωνικών επιπτώσεων του μοντερνισμού εμφανίστηκε στα έργα της Jane Jacobs (*The Life and Death of Great American Cities*, 1961) και του Christopher Alexander (*A City is Not a Tree*, 1965) μεταξύ άλλων, τα οποία καταδίκασαν τον αυστηρό και τεχνοκρατικό χαρακτήρα των παρεμβάσεων αστικής κλίμακας. Και οι δύο συγγραφείς αναγνώριζαν τη σχέση μεταξύ των αστικών και αρχιτεκτονικών δομών και της κοινωνικής οργάνωσης, ωστόσο δεν ενδιαφέρονταν να προσθέσουν στις αναλύσεις τους μια συστηματική μελέτη της ιδεολογίας όπως ισχύει σε περιπτώσεις αρχιτεκτόνων του μοντερνισμού ή αργότερα στην περίπτωση Μαρξιστών διανοητών όπως ο Manfredo Tafuri.

Σε γενικές γραμμές όμως, την περίοδο εκείνη, μια γενικότερη πρόθεση για ανάλυση της αρχιτεκτονικής μορφής ως μηχανισμού παραγωγής ιδεολογίας των κυρίαρχων κοινωνικών δομών παρέμεινε περιορισμένη -μια από τις πολλές «χαμένες» ευκαιρίες, για να χρησιμοποιήσουμε εδώ τον όρο του Nadir Lahiji που περιγράφει με τον τρόπο αυτό τη «συνάντηση» μεταξύ αρχιτεκτονικής και ριζοσπαστικής φιλοσοφίας. Στην εισαγωγή του βιβλίου του «Η Χαμένη Συνάντηση» (*The Missed Encounter*), ο Lahiji επισημαίνει την απουσία ενός μεγάλου εύρους συμβολών που να αφορά την αρχιτεκτονική ως κοινωνική πρακτική ακόμα και μετά τη δεκαετία του 1960. Αναφέρει περιπτώσεις που περιορίζονται στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπως το έργο του Jürgen Habermas στη Σχολή της Φρανκφούρτης και τις προσωπικότητες της μεταπολεμικής Γαλλικής διάνοησης -Michel Foucault, Paul Virilio και Gilles Deleuze, Jacques Derrida, και Henri Lefebvre- ως μια σύντομη λίστα των φιλοσόφων και όχι θεωρητικών της αρχιτεκτονικής, που επιχείρησαν να επεκταθούν επί αυτής της σχέσης.